

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Dania. — Grecya. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 22. października. Dnia 23. października 1850 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozszlany CXL. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a to tymczasowicie w niemieckim języku osobno.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 388. Rozporządzenie ministerstwa wyznań religijnych i nauk publicznych z 8. października 1850, tyczące się organizacji c. k. ewangelicko-teologicznego naukowego zakładu w Wiedniu, jego studyów i dyscyplinarnego porządku.

Z tym zeszytem będzie wydany i rozszlany *pięćdziesiąty szósty zeszyt dodatkowy*, który zawiera najniższy projekt ministra wyznań religijnych i nauk publicznych z dnia 7. lipca 1850 do powyższego rozporządzenia z d. 8. października 1850 pod Nr. 388 w 140. zeszytcie powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa.

Również 23. października 1850 wyjdą tamże i będą rozszlane wszystkie dziewięć podwójne wydania, wydanego dnia 22. sierpnia 1850 tymczasowicie tylko w niemieckim języku osobno CXIV. zeszytu powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 333. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 9. sierpnia 1850, względem wykonania nakazanego w §. 4. najwyższego patentu z 10. października 1849 rozciągnięcia podatku od domowego czynszu na kilka budowli i włości.

Lwów, 22. października. Gdy dla przepełnienia kilku klas tutejszego wyższego gimnazjum akademickiego okazała się potrzeba utworzenia klas pobocznych, przeto otwiera się jeszcze w ciągu bieżącego roku szkolnego cztery klasy poboczne niższego gimnazjum przy tutejszem gimnazjum dominikańskim, i urządzi się je na mocy wysokiego rozporządzenia miaisteryum z dnia 12. września r. b. L. 7632 na sposób zachodnio-galicyjskich gimnazjów.

Nauki w tych czterech klasach rozpoczną się z 2gim listopada r. b., co odnośnie do ogłoszenia z dnia 13. października r. b. liczba 12,119 do publicznej podaje się wiadomości.

Sprawy krajowe.

Tarnów, 16. października. Dnia 20. września r. b. otrzymał urząd cyrkularny przez dominium hrabstwa Tarnowskiego wiadomość, że dnia poprzedzającego znalazł chłopiec ze wsi na polu niedaleko drogi wiodącej z Tarnowa przez górę Ś. Marcina obnazonego trupa męzkiego.

Obdukcya wykonana dnia 20. sierpnia na trupie przez lekarza cyrkularnego dowiodła jawnie, że męczyzna ten stał się nieszczęśliwą ofiarą umyślnego morderstwa, i że morderstwo to wykonał jeden tylko sprawca. Opisanie trupa w raporcie każe się nadto domyślać, że zamordowany należał do wyższego stanu. Szybko rozszerzona po mieście wiadomość o tym nadzwyczajnym wypadku zważyła mnóstwo ludzi dla oglądania trupa, ale nikt go nie poznał. — Z początku myślano wprowadzić, że zamordowany jest to ksiądz, a mianowicie proboszcz ze wsi Gumnisk, śledztwo atoli w tym względzie wykonane okazało, że wspomniany proboszcz znajduje się w zupełnym stanie zdrowia.

By tedy wysledzić, kto był zamordowany i uwięzienie nieznanego mordercy podobnem uczynić, ogłoszono w całym cyrkule dokładne opisanie trupa, sąsiednie 4 urzęda cyrkularne w Rzeszowie, Jasle, Sączu i Bochni wezwano także do ogłoszenia i przesłano to ogłoszenie oraz sądowi kryminalnemu w Rzeszowie, a dominium Tarnowskiemu nakazano równocześnie wykazanie stanu sprawy i przesłanie sądowi kryminalnemu.

Wszystkie te środki nie przywiodły jednak dotychczas do żadnego rezultatu, i zdaje się przeto, że zamordowany był osobą w tej okolicy zupełnie nieznaną, a więc zapewne przejeżdżającą. Nawet miejsce wykonania zbrodni nie wykryte dotychczas, bo że morderstwo nie zostało popełnione w miejscu, gdzie trupa znaleziono, oie podlega według dostrzeżonych znaków żadnej wątpliwości.

(Dalszy ciąg rozporządzenia ministeryalnego względem zniesienia ciężarów gruntowych w Galicyi.)

CZĘŚĆ DRUGA.

O organach dla przeprowadzenia uwolnienia od ciężarów gruntowych i o ich postępowaniu.

Rozdział I.

Organa dla uwolnienia od ciężarów gruntowych.

§. 99. Ministerstwu spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów przysłuży naczelnym kierunek sprawy uwolnienia od ciężarów gruntowych, i w miarę, jak się to przez następujące rozporządzenia wyraźnie dzieje, także decyzja o zachodzących przytem kwestyach w ostatniej instancyi.

Podania w tych sprawach do ministeryów przesetają się do ministerstwa spraw wewnętrznych.

§. 100. W królestwach Galicyi i Lodomerji z księstwami Oświęcimskim i Zatorskim będzie wykonane uwolnienie od ciężarów gruntowych przez trzy komisye ministeryalne i przez komisye okręgowe. Te komisye ministeryalne mają swą siedzibę we Lwowie, Stanisławowie i Krakowie.

Każda z nich rozciąga swój zakres działania na odpowiedni obwód administracyjny.

Względem przeprowadzenia uwolnienia od ciężarów gruntowych w obwodzie wolnego przedtem miasta Krakowa nastąpią osobne prawne postanowienia.

Ten obwód wyłączony jest przeto tymczasowicie od zakresu działania Krakowskiej komisji ministeryalnej.

§. 101. Komisye ministeryalne składają się z ministeryalnego komisarza jako przewodniczącego i kierującego komisją, z urzędnika politycznego, który oraz ministeryalnego komisarza w jego niebytności albo w razie przeszkody zastępuje, z urzędnika sądowego i zastępcy interesów publicznego skarbu, a nakoniec z asesorów, którzy mają zastępować interesa uprawnionych i zobowiązanych, i zasiadać przy komisji z równem z innymi członkami prawem głosowania.

Na każdą komisye ministeryalną wyznacza się po trzech asesorów z każdej tych trzech kategorii.

§. 102. Komisarze ministeryalni będą mianowani przez Najjaśniejszego Cesarza na propozycyę rady ministeryalnej, urzędnicy polityczni przez ministra spraw wewnętrznych, urzędnicy sądowi przez ministra sprawiedliwości, a reprezentanci interesów publicznego skarbu przez ministra finansów.

Asesorów i dla każdego z nich jednego zastępcę, który przy dłuższej przeszkodzie lub zupełnej niebytności będzie zajmował jego miejsce, obierają uprawnieni i obowiązani w sposób określony §§. 103. do 124. tego rozporządzenia.

§. 103. Każdy obwód administracyjny podzieli ministeryalny komisarz na trzy ile możności równe okręgi wyborowe.

W tym podziale należy się trzymać tej zasady, ażeby jedno okręgowe starostwo nie obejmowało nigdy różnych okręgów wyborowych.

W każdym okręgu wyborowym będzie obrany jeden reprezentant (asesor) uprawnionych i jeden reprezentant obowiązanych wraz z ich zastępcami przez wyborców wyborowego okręgu.

Wybór reprezentantów i ich zastępców będzie rozpisany przez komisarza ministeryalnego w porozumieniu z Namiestnikiem.

§. 104. Tak na wyborcę jak na reprezentanta lub jego zastępcę ze stanu uprawnionych i obowiązanych uzdolniony jest każdy austriacki obywatel, będący w używaniu praw obywatelskich i politycznych.

W szczególności każdy reprezentant, równie jak jego zastępca powinien umieć czytać i pisać.

§. 105. Pod przypuszczeniem zupełnego używania praw obywatelskich i politycznych uzdolniony jest ze strony uprawnionych do czynnego wyboru wyborcy:

a) każdy właściciel tabularnej majątności, z której posiadaniem było połączone prawo użytkowania z poddańczych należytości.

W realnościach kameralnych i funduszowych wyznacza dykcya krajowych finansów osobę mającą wykonywać czynne prawo wybierania wyborcy.

b) Pobierający dziesięcinę w przypadku §. 43. lit. a);

c) zwierzchniczy właściciel pod względem powinności wynikających z zawartej emfiteutyicznej lub jakiej innej ugody o podziale własności §. 43. lit. b), i

d) kościoły, szkoły i gminy względem mających się znieść w drodze relucyi należytości.

§. 106. Osoby płci żeńskiej, które są właścicielkami dóbr tabularnych, wykonują prawo wyborów przez swych małżonków lub przez osobno postanowionych pełnomocników.

§. 107. Spółwłaściciele jednej i tej samej majątkowości tabularnej mają swe uprawnienie przenieść na pełnomocnika.

§. 108. Właściciele wielu dóbr w tem samym okręgowym starostwie, mają tylko jeden głos w jednym i tem samym miejscu wyborów.

§. 109. W dobrach tabularnych należących do kościołów lub innych korporacji duchownych, wykonywa wybór terażniejszy posiadacz prebendy lub przełożony korporacji duchownej, w dobrach gmin mianowany przez wydział gminy pełnomocnik, w dobrach publicznego zakładu, małoletnich lub kurandów reprezentanci ich bez dalszego pozwolenia administracyjnej lub nadopiekuńczej władzy.

Opiekunki muszą zamianować pełnomocnika do wykonywania prawa wyborów.

§. 110. Przepis §§. 106 do 109 ma także zastosowanie do określonych w §. 105 sub. b., c. i d. przypadków.

§. 111. W dniu wyznaczonym i należycie obwieszczonym na wezwanie ministeryalnego komisarza przez prezydenta obwodowego, zgromadzą się uprawnieni każdego okręgowego starostwa jako wyborcy w miejscu starostwa okręgowego, i wybiorą trzech wyborców ustnie i publicznie przez podanie imion do protokołu; a to pod kierunkiem postanowionego przez obwodowego prezydenta monarchycznego komisarza, który prócz potrzebnego aktuariusza zawezwie ze zgromadzonych wyborców mężów zaufania jako świadków wolno i bez wszelkiego wpływu przedsięwziętego wyboru.

§. 112. Wybór musi być w wyznaczonym dniu bez przerwy przedsięwzięty i ukończony.

Kto z wyborców w tym dniu nie przybędzie, nie ma prawa do dania swego głosu, i musi się do uchwały większości zastosować.

§. 113. Obranymi wyborcami są ci, którzy mają zupełną większość danych głosów.

Jeżeliby ten rezultat nie dał się osiągnąć w pierwszym głosowaniu, należy do ściślejszego wyboru przystąpić.

Przytem mają się wyborcy ograniczyć na te osoby, które w pierwszym głosowaniu po tych, co absolutną większość uzyskały, względnie najwięcej głosów za sobą miały.

Przy równości głosów rozstrzyga los, kto w ściślejszym wyborze ma być uwzględniony.

Liczba osób podpadających pod ściślejszy wybór jest zawsze podwójną tej liczby wyborców, którzy jeszcze wybranymi być mają.

Każdy głos, który padnie na osobę nienależącą do ściślejszego wyboru, jest nieważny.

Jeżeli w ściślejszym wyborze okaże się równość głosów, wtedy los rozstrzyga.

§. 114. Po skutecznym wyborze zamyka się protokół, a obrany wyborcom wydaje i doręcza monarchyczny komisarz za kontrasygnaturą mężów zaufania certyfikat na to, że wyborcami są obrani, protokół wyborczy zaś przesła się ministeryalnemu komisarzowi.

§. 115. Zaopatrzeni tym certyfikatem wyborcy udają się w wyznaczonym do tego przez obwodowego prezydenta dniu, na oznaczone przez niego miejsce wyborów dla zajęcia się wyborem reprezentanta wyborczego okręgu i jego zastępcy.

§. 116. Wybór ten będzie przedsięwzięty pod kierunkiem i przewodnictwem obwodowego prezydenta lub wyznaczonego przezeń zastępcy, do którego aktu zawezwie on do siebie oprócz protokołisty dwóch mężów zaufania z zgromadzonych wyborców jako świadków wolno i bez wszelkiego wpływu przedsięwziętego wyboru.

§. 117. Przy wyborach należy sobie według postanowień poprzedzających §§. 112 i 113 postąpić.

§. 118. Obranemu reprezentantowi i zastępcy należy doręczyć zawierzytelnicie, które przez obwodowego prezydenta lub jego zastępcę i przez mężów zaufania powinno być wydane i urzędową pieczęcią zaopatrzone.

Protokół wyborczy wraz z dokumentami o należytem ogłoszeniu dnia wyboru należy przesłać ministeryalnemu komisarzowi.

§. 119. Również obowiązani każdego wyborczego okręgu obierają najprzód wyborców, a ci reprezentanta i jego zastępcę.

§. 120. Każda obowiązana gmina miejscowa ma wolnym wyborem postanowić jednego męża zaufania.

W dniu wyznaczonym na wezwanie ministeryalnego komisarza przez każdego starostę okręgowego, zbiorą się ci mężowie zaufania gmin każdego w obwodzie okręgowego starostwa położonego sądowego okręgu w miejscu siedziby sądu, i zamianną pod kierunkiem okręgowego starosty lub wyznaczonego przezeń politycznego komisarza, wolnym wyborem, ustnie i publicznie, większością głosów wyborcy dla sądowego okręgu.

Przy równości głosów los rozstrzyga.

§. 121. Zamianowani w ten sposób wyborcy zbiorą się w ogłoszonym osobno przez obwodowego prezydenta dla każdego wyborczego okręgu dniu na wyznaczonym przez niego miejscu, i obiorą reprezentanta obowiązanych i jego zastępcę.

§. 122. Prezydenci obwodowi mają ile możności osobiście kierować wyborem, i wkłada się na nich wyraźna powinność wpływać stósowną przemową na to, aby przytem ze strony wyborców postępowano z tą powagą, jakiej ważność tego aktu wymaga.

Zresztą postanowienia o wyborze wyborców, reprezentantów i ich zastępców ze strony uprawnionych mają zastosowanie także do podobnych wyborów ze strony obowiązanych.

§. 123. Wszystkie odnośnie do wyborów spisane protokoły i wydane dokumenta są uwolnione od stępla.

§. 124. Obrani reprezentanci i zastępcy uprawnionych i obo-

wiązanych, gdy jako członkowie ministeryalnej komisji są powołani, obowiązani są stawić się na wezwanie ministeryalnego komisarza w wyznaczonym przezeń czasie, i wywieść się przed nim wierzytelnem pismem obwodowego prezydenta.

Od wszystkich członków komisji ministeryalnej należy uroczyście odebrać przysięgę.

Mandat asessorów ze stanu uprawnionych i obowiązanych ma prawomocność aż do ukończenia uwolnienia od ciężarów gruntowych.

§. 125. Ministeryalny komisarz prowadzi bezpośrednio kierunek spraw, wewnętrzny podział i regulację całej manipulacji, przewodniczy w obradach komisji ministeryalnej, wyznacza mający się przytem zachowywać porządek przedmiotów obrad, czuwa nad punktualnem wykonaniem uchwał komisji ministeryalnej, i obmyśla wszelkie rozporządzenia i potrzebne przygotowania, aby postanowienia o uwolnieniu od ciężarów gruntowych dokładnie i jak najrychlej wykonane zostały.

Wyjąwszy w §§. 101 i 129 wymienione osoby, mianuje i oddała komisarz ministeryalny w miarę upoważnienia od ministerium, potrzebne personale pomocnicze i kancelaryjne, które jemu bezpośrednio podlega. Sposób kontroli postępowania i czynności komisji okręgowych pozostawia się jego osądzeniu.

§. 126. Ministeryalnemu komisarzowi będą dodani w potrzebnej liczbie sekretarze, którzy w krajowym języku biegli być muszą.

Na jego propozycję będą przez ministerstwo spraw wewnętrznych mianowani i dymisyonowani.

Ci sekretarze są bezpośrednimi pomocnikami komisarza ministeryalnego i podlegają tylko jego rozkazom.

Może ich użyć do objaśnienia przy ułożeniu meldunków a za nadesłaniem tych deklaracji do rozpoznania ich formy, i wyprawiać na posiedzenie komisji ministeryalnej z głosem doradczym.

Komisarz ministeryalny może użyć sekretarzy także do kontroli komisji okręgowych, i przez nich rozpoznawać i uchylać na miejscu niedogodności, które działalność okręgowych komisji tępują.

§. 127. Ministeryalna komisja zaś jako najwyższa władza dla uwolnienia od ciężarów gruntu i ziemi i oznaczenia należących się ztąd indemnizacyi, ma rozporządzić to wszystko, co do przeprowadzenia samej sprawy uwolnienia od ciężarów gruntowych potrzebnem się okaże.

§. 128. Komisarz ministeryalny ma postanowić dla każdego okręgowego starostwa okręgową komisję uwolnienia od ciężarów gruntowych. Jemu jednak przysłuza prawo, jedno lub drugie okręgowe starostwo ze względu na jego wielkość, trudność komunikacyi, zakres sprawy, i zachodzące przytem trudności i inne stosunki podzielić na dwie sekcye, i dla każdej z nich osobną okręgową komisję postanowić.

Do tego potrzebne jest jednak zaciągnięcie zdania komisji ministeryalnej i pozwolenie ministerstwa.

§. 129. Komisje okręgowe mają się składać:

1. z conceptowego urzędnika przynależnego okręgowego starostwa jako przewodniczącego i kierującego niemi.

Wyjątkowo można także innym politycznym urzędnikom powierzyć kierunek komisji okręgowych.

2. Z indywiduum sprawującego urząd sadowniczy, albo przynajmniej co do sądownictwa zaprzysięgłego.

3. Z urzędnika władz finansowych.

4. Z biegłego także w rachunkowości aktuariusza bez prawa głosowania.

§. 130. Aktuariusza mianuje komisja ministeryalna, innych członków komisji okręgowej, przynależne ministerium na propozycję komisji ministeryalnej, która przytem będzie mieć wzgląd na udowodnione zdolności, doświadczenie, nieposzlakowany charakter i znajomość języków krajowych.

W tym zamiarze upoważniona jest komisja ministeryalna z wyznaczeniem krótkiego terminu do ubiegania się wydać publiczną odezwę, w której ogłosi mające być wykazanemi przymioty i połączone z pełnieniem służby zapłaty.

Posada ograniczona jest na czas urzędowania komisji.

Komisarz ministeryalny jest upoważniony oddalić lub dymisyonować urzędników, którzy swojej posadzie nie odpowiadają, albo jeżeliby oni od ministerstwa byli mianowani, oddalenie ich ministerstwu zaproponować.

We wszystkich przypadkach należy także zasięgnąć zdania komisji ministeryalnej.

§. 131. Członkowie komisji okręgowych, równie jak sekretarze komisarzy ministeryalnych, składają przysięgę na swą powinność, i na czas swego urzędowania przyjmują charakter rzeczywistych urzędników cesarskich.

Wiedeń, 22. października. Wirtembergski dziennik rządowy donosi:

J. M. król przyjął pod dniem 12. b. m. Jego cesarską Mość Franciszka Józefa I., Cesarza Austrii między wielkich mistrzów orderu korony wirtembergskiej.

Również raczył J. M. król pod dniem 12. b. m. nadać c. k. austriackiemu prezydentowi rady ministeryalnej i feldmarszałkowi księciu Feliksowi Schwarzenberg, tudzież c. k. austriackiemu tajnemu radcy i feldmarszałkowi hrabi Grünne, wielki krzyż swego orderu korony wirtembergskiej, c. k. namiestnikowi Tyrolu hrabi Bissingen-Nippenburg order Fryderyka, a c. k. austriackiemu majorowi w sztabie jeneralnym, v. Meisrimmel, krzyż kawalera orderu korony wirtembergskiej.

(G. W.)

(List własnoręczny Najjaśniejszego Pana do Namiestnika Tyrolu)

Wiedeń, 20. paźdz. Jego Ceś. Mość raczył do Namiestnika Tyrolu i Vorarlbergu napisać następujący najwyższy bilet własnoręczny:

Kochany hrabio Bissingen! Daję panu zlecenie, podziękować w moim imieniu mieszkańcom Tyrolu i Vorarlbergu a w szczególności miastu Bregencyi, za życzliwe przyjęcie, jakiego doznałem od nich. Było ono dla mnie nowym dowodem dawnej, tylekroć doświadczanej wierności i przywiązania do mojego domu, które równie jak prawdziwie religijne uczucie tej ludności mego kraju koronnego we wszystkich stosunkach pozostały jednakowemi. Zrobione podczas podróży mej spostrzeżenia, dobry stan wszystkich zakładów publicznych, świadczą, że wiadomości Twoje hrabio, i doświadczenie w zawodzie służby wpływają za jak najlepszym skutkiem na poręczoną panu administrację, przeze czuję się spowodowanym wyrazić panu moje zupełne ukontentowanie w tej mierze i polecam panu oraz, podać to do wiadomości publicznej.

Innsbruck, 16. października 1850.

Frańciszek Józef m. p.

(Kurs wiedeński z 21. października 1850.)

Obligacje długu państwa 5% — 93⁷/₈; 4¹/₂% — 81³/₄; 4% — 73; 2¹/₂% — 49¹/₂. Akcje bankowe 1152. Losy z 1834 roku 185; z 1839 roku 116¹/₂. Akcje kolei półn. 107³/₄.

Hiszpania.

Z ostatnich wiadomości politycznych to tylko donoszą z Hiszpanii, że na rozkaz jeneralnego kapitana w Barcelonie uchylono od służby i wydalono z miasta pięciu urzędników policyjnych, bowiem posadzono ich o udział w nowo odkrytym spisku montemolinistowskim. Równy los spotkał kilku mieszkańców z Matara ingulalada.

Anglia.

(Wiadomości bieżące.)

Londyn, 12. października. Według doniesień z przyłasku z ostatnich dni lipca, miało się pierwsze posiedzenie prawodawczego *Council* — zgromadzenia depntowanych kolonii — odbyć dnia 6. września.

Słychać tu, iż przy rozpoczęciu najbliższej sesji parlamentarnej ma być ze strony rządu lub przynajmniej z jego przyzwoleniem wniesiony bil, dotyczący się utworzenia nowego biskupstwa dla Southwark, bowiem okazała się potrzeba odłączenia diecezji Londyńskiej od Winchester z powodu zbytnej jej rozległości. Z obu zatem diecezji ma być pewna ich część przyłączona do biskupstwa w Southwark.

Nadeszła już pierwsza przesyłka do wielkiej rękodzielniczej wystawy. Składa się z 98 Collis nadesłanych z Petersburga, z kąd zapowiedziano jeszcze i drugą przesyłkę.

— 14 października. Na morzu atlantyckim, 4 dni drogi od Halifax, zgorzał wielki paropływ aż do zrębu tkwiącego w wodzie. Słychać, iż załozde jego powiodło się ocalić życie swe na łodziach. Podmorskie telegrafy między Anglią a Francją mają dopiero z następującą wiosną rozpocząć swą czynność. Tymczasem zająć się mają pilnie sporządzaniem linew kotwicznych.

Francya.

(Stan rzeczy polityczny w Paryżu.)

Paryż, 18. października. Francya jestto prawdziwie kraj politycznych wzbran, pisze *kor. Independance*. Przed dwoma dniami uważano zasze między prezydentem a nieustającą komisją nieporozumienia za rzecz niebezpieczną, dzisiaj zaś słychać już o zupełnem ich uchyleniu. Zawarto jeżeli już nie pokój to przynajmniej rozejm; przy rozpoczęciu sesji chciano uniknąć wszelkich rozdrażniających kwestyi, poselstwo prezydenta zamilczy o przedłużeniu władzy rządowej, a Elysée spodziewa się przeto pozyskać dla siebie większość w kwestyi przedłużenia prezydentury na dalsze 4 lata. Na tem też zasadza się podobno także wieść o porozumieniu prezydenta z jenerałem Changarnier, bowiem spokojne te intencje zgadzają się ze zdaniem jenerała.

Kiedy więc umiarkowana, legalna frakcja w Elysée, reprezentowana przez panów Baroche i Rouher, odniosła w tej chwili zwycięstwo nad frakcją exaltowaną, której przewodniczą pp. Fould, Persigny i Hautpoul, zgodzili się również i z drugiej strony najznakomitsi mężowie parlamentarnej partii na przedłużenie władzy rządowej prezydenta. Jakoż wymieniają w tej mierze panów Molé i Thiers, którzy pracują nad tem gorliwie, izby umysły swej partii podbić pod ideę kilkunletniego przedłużenia władzy prezydenta, uważając to sami za najslusniejszy jeszcze środek. — Zresztą też utrzymują z wielu stron, iż znaczna frakcja stronnictwa orleańskiego przedęj połączyłaby się z „*tiers-parti*“ i z umiarkowanymi republikanami, i że łącznie z legitymistami i górą stanowiłaby trudną do zwalczania opozycję. Mimo to jednak przeważa to zdanie, że Molé i Thiers utrzymają się przy swoim planie, i pozyskają dla siebie legitymistyczną frakcję pana Berryer.

(Wiadomości potoczne.)

Zdaje się, iż gwardya narodowa w Montmarte będzie dla zdań swych socyalnych rozwiązana. Odjęto jej już przyzwolenie obsadzania posterunków i straży w Montmarte, zleciwszy czynność tę regularnemu wojsku. — Dzienniki paryzkie zajmują się z większą codzienną pilnością konfliktem między Prusami a Austryą, nie wiedząc

wszakże same z pewnością, czyli i za którą stroną mają się oświadczyć. — Arcybiskup Donné z Bordeaux zjechał do Lyonu dla złożenia swej wizyty arcybiskupowi Franzoni. Większa część biskupów pójdzie podobno za tym przykładem. (Austr.)

Belgia.

(Królewska familia. Subskrypcya na pomnik.)

Bruksela, 16. paźdz. Książę Aumale i książę z Sachsen-Koburg-Gotha, odjadą temi dniami do Claremont, z kąd ostatni uda się zaraz w podróż do Hiszpanii. Słychać, że odjazd królowy Amalii, księżniczki Klementyny i książąt Nemours i Joinville do Anglii zapowiedziany jest na niedzielę. Wczoraj przybył do Laeken kurjer z Londynu z depezsami. — Przez cały dzień wczoraj aż do późnej nocy garnęły się tysiące ludzi, najwięcej z klasy robotników ztąd do Laeken dla odwiedzenia przepelnionego zawsze kościoła tamtejszego. Rada państwa kazała teraz otworzyć w ratuszu subskrypcję na pomnik dla królowej; wszelkie datki, nawet aż do 10 centymów na dół, będą przyjmowane. Dochód z tej subskrypcyi ma być oddany ministrowi spraw wewnętrznych. Prawie wszystkie miasta prowincjonalne przygotowują kondolencyjne adresy do króla. (Ll.)

Szwajcarya.

(Śledztwo ostatniego zaburzenia.)

Frejburg, 17. paźdz. Według dziennika *Confedre* miano w skutek gorliwego śledztwa w sprawie ostatnich rozterek wykryć ślad szeroko rozgałęzionego spisku. Zamierzano proklamować rząd prowizoryczny składający się z patrycyuszów i chłopów, których nazwiska także są już znane. Między innymi nwiezionymi wymieniają dawniejszego deputowanego Horner i włościana Aeby. Nastąpić też ma jak słychać jeszcze uwięzienie jednego duchownego (Salin), który w *Chatel St. Denis* miał podburzające kazanie treści politycznej. (B. Z.)

Włochy.

(Polityczna Anglia w Piemencie. Stosunki z Rzymem.)

Turyn, 17. paźdz. Dzienniki niemieckie rozprawiły nadzwyczaj wiele o zawartym między Anglią a Piemontem traktacie handlowym, który mianowicie Anglii wielkie ma przynieść korzyści. — Rzecz jednak jest ta, że obadwa państwa już teraz względem siebie zostają w stosunkach handlowych opartych na zasadach wolnego handlu. Piemontskie cła przywozowe ustanowione co do towarów angielskich na podstawie istnącego już traktatu żeglugi, są bardzo mierne. Mogłoby tu przeto chodzić tylko o jakieś wcale wyjątkowe prawo przyznane angielskiej marynarce, a może i marynarce wojennej, co jednak jest tylko przypuszczeniem i to wątpliwem. To tylko pewną jest rzeczą, że angielscy ajenci i dyplomaci ciągle nad tem pracują, aby ile możności rozpowszechnić ideę włoskiego związku cłowego, na którego czele stanąć ma Sardynia. Rządowi angielskiemu bowiem nie idzie tylko o rozszerzenie swoich i tak bardzo znacznych korzyści handlowych, ale oraz o solidarność interesów włoskich, która ulegać ma wyłącznie tylko wpływowi angielskiego systemu cłowego i handlowego. Z tego powodu i pod tym wpływem nastąpiło mianowanie pana Cavour ministrem handlu a teraz i marynarki. Angielscy dyplomaci starali się istotnie jak najusilniej o umieszczenie w gabinecie tego męża, w którym niejako uosobniona jest reprezentacya interesów piemontkich tak pod względem polityki i religii jak i co do dążności polityczno-ekonomicznych; jakoż ambasador francuski, p. Barrot uważa nominację jego za zamaskowaną demonstrację. Zresztą niepodlega prawie żadnej wątpliwości, że się ta nominacya z drugiej strony przyczyni do przyspieszenia decyzji kuryi rzymskiej i spowoduje stanowcze wystąpienie rządu papieskiego w obec stanowiska, jakie zająć myśli wzmocniony takimi żywiołami gabinet piemontki. Pewien cudzoziemiec, a dawny znajomy margrabi *d'Azeglio* wynurzył się przed nim niedawno z obawą złych skutków jakie wyniknąć mogą z antikatolickiej polityki Piemontu. — Prezydent rady ministerjalnej przyznał słusność jego argumentom, oświadczył jednak, że ministerym ulega konieczności od której się uchylić nie może, jakkolwiek niepodobną jest rzeczą, aby z tego powodu miał upaść terażniejszy gabinet piemontki. Pan Pinelli przywiózł z Rzymu kategoryczną odpowiedź, że rząd papieski w żadne układy z Piemontem w chodzić nie chce i nie może, jak długo ustawy Siccardi nie będą uchylone. Nadejście tej stanowczej odpowiedzi, prawie równocześnie z niezwłocznie nastąpić mającym otwarciem parlamentu, pociągnie za sobą zapewne nowe i ciekawe zdarzenia. (Oe. Cor.)

(Podział administracyjny państwa papieskiego.)

Z Rzymu donosi *Gazetta di Venezia* pod dniem 12. października: Ogłoszenie oczekiwanych oddawna ustaw o administracji municypalnej i prowincjonalnej, o radzie finansowej i nowym podziale państwa papieskiego na prowincye, ma nastąpić w tym roku jeszcze, lecz w życie wejdą one dopiero z początkiem roku przyszłego. — Państwo papieskie ma być podzielone na 4 departamenta wielkie, mianowicie na Romagnę, Ankonę, Umbryę i Patrymonio. Stolicami ich będą: Bononia, Ankona, Perugia i Viterbo. Do departamentu Patrymonio mają być przyłączone oprócz należących teraz do niego prowincyi: Viterbo, Orvieto i Civitavecchia, także okręgi Frosinone i Velletri, tak, że właściwy departament rzymski od wschodu i zachodu z departamentem Patrymonio stykać się będzie. W otoczonem zaś ze wszech stron posiadłościami neapolitańskimi księstwie Benevent będzie kardynał — dziekan kolegium świętego wykonywać władzę biskupią i świecką, jak to dotychczas w prowincyi Velletri się działo. (Ll.)

Niemce.

(Stan wojenny i sąd doraźny przedłużony ale z jakąś ulgą.)

Karlsruhe. 17. paźdz. Dzisiejszy dziennik rządowy wielkiego księstwa badeńskiego zawiera następujące ogłoszenie: Leopold z Bożej łaski wielki książę Badeński, książę na Zaehringen. Po wysłuchaniu Naszego ministerium państwa widzieliśmy się być spowodowanymi przydłużyć na dalsze cztery tygodnie stan wojenny i sąd doraźny, tak jak to ogłoszono pod dniem 27go paźdz. r. z. w nr. 68 dziennika rządowego, przyczem jednak postanawiamy, że kara policyjna mająca być wyrzeczona na mocy §. 6 ustawy z dnia 9go czerwca 1849 nie może trwać nad ośm tygodni więzienia. — Dań w Karlsruhe w Naszem ministerium państwa dnia 16. paźdz. 1850. — Leopold. A. Roggenbach. Stabel. Z najwyższego rozkazu Jego królewiczowskiej Mości Wielkiego księcia: Schunggard. (P.S.A.)

(Sprawy Niemiec.)

— Do dziennika *Frankf. J.* pisać z **Kassel**, z dnia 14go paźdz. jak następuje: Mówią, iż między Prusami a Austrią miało przyjść do zgody w kwestyi kurheskiej, co było tu powodem do zmiany ministerstwa, a to, iżby ile być może w drodze spokojnej załatwić zaszło między rządem a stanami nieporozumienia. Z powyższem doniesieniem łączy się zgodnie i ta wiadomość, iż książę elektor odstąpił od swego zamiaru udzielenia dymisyi proszącym o to oficerom, zaczem też zbacza zarazem z obranego wprzód przez siebie toru. (Rchsstg.)

Członkowie znanego kongresu pokoju wydali teraz na nowo z Anglii odezwę do Danii i do Niemiec, radząc do zgody w duchu chrześcijaństwa i ewangelii. — W Altonie zebrać się mają na 25. b. m. prałaci, rycerstwo i posiadacze ziemscy, w części, ażeby naradzić się względem nowo rozpisanej pożyczki, a w części umówić się jakby przystąpić do zgody z Danią.

(Sprawa kurheska.)

O przesileniu ministerjalnem w Kurhessyi nie potąd nowego nie słyhać. Stan rzeczy w Wilhelmsbad tak jak i dawniej nieporadny. Chociaż *Frankf. J.* wczoraj jeszcze upewniał, iż nowa kombinacya ministerium nie przyszła do skutku, a ustne doniesienia nadto dodawały, iż Austriya kazała księciu oświadczyć, że z całą swoją siłą i swych sprzymierzeńców popierać będzie jego sprawę, jeżeli tylko nie zmieni swego dotychczasowego postępowania — mimo to jednak donosi *Oberpostamts-Ztg.* z Hanau, 16. października, jak następuje: „P. Elvers przebywał od kilku już dni w Wilhelmsbad, i bawił tam aż do wczoraj wieczór. Miał zaszczyt przedłożyć J. królewicz. Wysokości księciu elektorowi wypracowany przez siebie memoriał tyczący się obecnego ze strony ministrów wykładu konstytucyjnej ustawy.“ — Jestto wprawdzie również niedokładna wiadomość niewyjaśniająca bynajmniej zapowiedzianej zmiany gabinetu. Z innej znów strony spodziewają się załatwienia tych trudności jedynie tylko od europejskiego kongresu, supponując przytem, iż Prusy zajmą w nim prawie odrębne stanowisko i zostaną w mniejszości. Lecz to wszystko próżne tylko wieści! (Austr.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 19. października.)

Met. Austry. 5⁰/₀ — 78¹/₂; 4¹/₂⁰/₀ —. Akcye bank. 1162. Sard. 32⁷/₈. Hyszp. 3⁰/₀ — 33¹³/₁₆. Polskie 300 — 139; 500 — 81³/₄.

Prusy.

(Mianowanie księcia Paszkiewicza. — Dzień urodzin króla.)

J. M. król Pruski mianował księcia Paszkiewicza Eriwańskiego szefem pierwszego pułku liniowego piechoty.

Dzień urodzin króla pruskiego obchodzono tego roku z szczególną uroczystością nie tylko w całych Prusiech, lecz także w Hamburgu, Frankfurcie i w wielkiem księstwie Baden, gdzie wszędzie stoją załoga wojska pruskie.

(Posiedzenie prowizorycznego kolegium książąt.)

Berlin, 17. października. Wczorajsze 37. posiedzenie prowizorycznego kolegium książąt było bardzo krótkie. Odczytano na wstępie wymianę pism z gabinetem Wiedeńskim względem spraw cłowych. Przedłożono także kilka doniesień o zgodzaniu się rządów w kolegium reprezentowanych z polityką Prus w sprawie kurheskiej. Obrady nad sprawą unii w ogóle pod względem upłynięcia terminu prowizoryum odroczone aż do nadejścia wszystkich deklaracyi o propozycjach pruskich, a przeto następne posiedzenie kolegium wyznaczono na wtorek 22. b. m. (D. R.)

(Pogłoski o wystąpieniu Badenu z Unii.)

Gazeta szlązka, jak wiadomo dziennik bardzo przychylny teraźniejszemu ministerium pruskiemu, pisze z *Berlina* pod dniem 18. października: „Słyhać o oderwaniu się Badenu od unii. Dotąd zdaje się pogłoska ta zasadać się tylko na samej obawie. Z pewnością niepostanowiono nic jeszcze. Ze względu na jeograficzne położenie Badenu wypada naturalnie wątpić o tem, czyli państwo to pozostanie przy unii, i czy może pozostać. W Karlsruhe wywiera znakomity wpływ partya austriacka, i tylko sam wielki książę i izby byli dotychczas ową spojnią, która Baden z unią łączyła. Ministerium ma jedyną podpore w izbach, więc upadłoby niezawodnie, gdyby Baden oderwał się od unii. (L.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 21. października.)

Dobrowolna pożyczka 106³/₈. Oblig. długu pań. 85³/₄. Akcye bank. 98 L. Pols. listy zast. 95. Pols. 500 — 81; 300 — 140 L. Frydrychsory 13¹/₂. Inne złoto za 5 tal. 10⁷/₈. Austr. bank. —.

Dania.

Z **Szlezwik-Holsztynu** donoszą: Nieszczęście przesła-
duje nas ciągle w tej wojnie. Musimy znów donieść o smutnym wy-
padku, który się dzisiaj wydarzył. W Rendsburgu bowiem wyleciał
w powietrze jaszczyk kanonierski, przyczem miało zginąć według je-
dnych 7—8, a według innych 13 nawet ludzi. Przyczyna eksplozyi
jeszcze niewiadoma.

W skutek odpartego szturm na Frydrychsztadt opuściło kilku
zbiegów z Ejderstedt (mówią o 18) dotychczasowy swój przytułek,
i wróciło do domu, do żony i dzieci, zwłaszcza straciwszy wszelką
nadzieję, iżby orężowi naszemu powiodło się oswobodzić tak prędko
kraj rodzinny od Duńczyków. Chęć przeto uznać powagę p. Tillisch
i we wszystkim poddać się woli Duńczyków, iżby własność swą i
majątek ile możności zabezpieczyć od straty. (R. Z.)

Grecya.

(Depesza telegraficzna.)

Ateny, 15. paźdz. W Misselungi został Manrokordato jedno-
głośnie obrany deputowanym. Dla Aten obrany będzie pewnie pan
Metaxas. (O. C.)

Turcya.

(Depesza telegraficzna.)

Konstantynopol, 10. paźdz. Sir Stratford Canning odje-
chał z rodziną swoją. Flota zawinęła na dniu 5. b. m. do Bosforu.
8go b. m. zgorzała fabryka rusznic. Z Aten zawinęła tu korweta
rosyjska z depeszami dla posta rosyjskiego p. Titoff. (O. C.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 21. października. Według doniesień handlowych
z Kołomyi, Kutt i Obertyna sprzedawano na targach w pierwszych
14 dniach października w przecięciu korzec pszenicy po 18r.—16r.
50k.—15r.; żyta 13r.—11r.45k.—10r.; jęczmienia 7r.—8r.—8r.45k.;
owśa 4r.—5r.15k.—4r.10k.; hreczki 7r.45k.—8r.—6r.15k.; kukuru-
dzy 8r.—7r.30k.—6r.15k.; kartofli 4r.10k.—5r.—2r.30k. Za cetnar
siana płacono 2r.20k.—4r.—2r.5k.; wełny 237r.30k.—50r.—0; na-
sienia konieca tylko w Kołomyi 100r. Sąg drzewa twardego 12r.
30k.—14r.10k.—10r.; miękkiego 8r.—11r.52k.—7r.30k. Funt mięsa
wołowego kosztował 7k.—8k.—7¹/₂k. i garniec okowity 4r.30k.—
3r.45k.—2r.25k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 26. października.

W monecie konwencyjnej.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	27	5	32
Dukat cesarski	5	33	5	37
Półimperyal zł. rosyjski	9	3 ¹ / ₂	9	39
Rubel śr. rosyjski	1	51	1	52
Talar pruski	1	43	1	44
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	94	15	94	30
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	95	30	96	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 21. października.)

Amsterdam 167¹/₄ p. 2. m. Augsburg 120³/₄ p. uso. Frankfurt 119³/₄
p. 3. m. Genua 139l. 2. m. Hamburg 176¹/₄ p. 2. m. Liworno 116³/₄ p. 2. m.
Londyn 11.54 p. 3. m. Paryż 142¹/₄ p. 2. m. Agio dukata ces. 26.
Napoleondor. 9.32. Szufryn. 16.25. Agio srebra 19¹/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 25. października. PP. Szymanowski Maurycy, z Rzeszewa. — Udrycki
Adolf, z Choronowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 25. października. Hr. Rzewuski Józef i P. Nikorowicz, do Krakowa.
— PP. Udrycki Adolf, do Choronowa. — Batowski Aleksander, do Uhnowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. października:

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	27 5 5	+12,5°	+14,3°	połudn.	pochm.
2 god. zr.	27 5 4	+14°	+7°	"	deszcz.
10 g. w.	27 5 8	+10°		połud.-zachodni	pogoda

T E A T R.

Dziś: komedya niem.: „**Paperl.**“

Na e. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 26. października 1850 roku na-
stępujące pięć numerów:

66. 6. 70. 7. 64.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 9. i 23. listopada 1850.